

Зимно време семействата на калайджиите се установяват обикновено в едни и същи селища, където продължават да работят своя занаят. В Карнобат в средата на 60-те год. на XX век има цяла махала, която се нарича „Калайджийската”. Тук всеки майстор си има малка работилница в къщата.

Необходимите за селското стопанство сечива: палешници, търнокопи, сърпове, коси, мотики и др. се поддържат от майстори ковачи (чингири), а за подковаването на конете и магаретата се грижат налбантите, които сами си изработват железните подкови (петала) и гвоздеите за прикрепването им (клинци). Те също са цигани и обикалят селата там, където няма местни занаятчийци. Някои от тях са от старозагорските села и имената им, записани от Полицейската инспекция в сведенията за чужди лица, посетили общините през 1942 г., са български. Други са от Търновско, Севлиево, Гоцеделчевско, Пловдивско и са с турски имена (ДА-Ст. Загора 88-к, 1, 201: 5,10,28,38,41).

*„Музиката за циганите е живот –
наследена от векове, предадена чрез кръвта.
Циганската душа е музика и свобода”*

Друго широко разпространено занятие сред циганите е това на *музикантите*. В данъчния регистър от 1523 г. са посочени цели джемаати, съставени от музиканти *„сазенде”*. „... Там се срещат голям брой цигани... скитници са, обработват желязото и развиват танца и музиката: те са толкова годни да свирят на всички инструменти, че в армията на негово височество не се срещат други музиканти, освен тях. Намираме ги по празниците; те ръководят танците при такива увеселения; във всички военни корпуси те свирят военен напев, който насърчава войника и се нарича юруш или атака” (Френски пътеписи 1975: 364 – Кузинери). В ежедневието посрещат и впечатляват чужденците: „Малко преди града (Адрианопол – дн. Одрин – б.а.) ни чакаха 12 турци и цигани с тяхната варварска музика и така ни придружиха в града.” (Немски и австрийски пътеписи 1986: 72 – фон Найчин, 1631 г.).

В средата на XIX век ежегодно заминаващите за Цариград жеравненски цигани преминават през Сливен под звуците на „сърцераздирателни зурли, писъци и диви провиквания. Те минали през града заедно с жените и децата си и отивали „на война”, т.е. не като редовни войници, а да пасат султанските и бейските коне” (Табаков 1911: 515).

Устроят веселие и повдигат всеобщото настроение и по време на различни празници, където са поканени. Предпочитани от циганите му-